

Ποιος είναι οι γνώσεις μας για την εκστρατεία του Κίμωννα για την απελευθέρωση της Κύπρου από τους Πέρσες. [σελ. 101 §5, σελ. 102 §1, 2]

Ο Κίμωννας υπήρξε ένας σπουδαίος Αθηναίος στρατηγός ο οποίος επανειλημμένα είχε προσπαθήσει να βοηθήσει τους Κυπρίους στον αγώνα τους εναντίον των Περσών.

Η σημαντικότερη εκστρατεία του έγινε το 450/449 π.Χ. στην οποία είχε επίσης **συστράτηγο τον Αθηναίο Αναξικράτη**. Η συγκεκριμένη επιχείρηση του Κίμωννα εναντίον των Περσών είχε να αντιμετωπίσει πάρα πολύ μεγάλες δυσκολίες και εμπόδια αφού σε αρκετές κυπριακές πόλεις βασιλιάδες πλέον δεν ήταν Έλληνες ή Κύπριοι αλλά Φοίνικες και Πέρσες. Παρά τις δυσκολίες όμως κατάφεραν με 200 τριήρεις¹ να νικήσουν μεγάλο μέρος του στόλου των Φοινίκων και των Περσών, **ανακατέλαβαν κάποιες κυπριακές περιοχές**, όπως το Μάριον, τους Σόλους και το Κίτιον, αλλά δυστυχώς κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Κιτίου ο Κίμωννας πέθανε.

Οι στρατιώτες του κράτησαν κρυφό το θάνατό του από το υπόλοιπο στράτευμα για να αποφύγουν την πτώση του ηθικού των στρατιωτών. Το στράτευμα όμως συνέχισε να κερδίζει τις μάχες και έτσι στην ιστορία έμεινε για τον Κίμωννα γνωστή η φράση **«και νεκρός ενίκα»**.

Αργότερα πέθανε και ο δεύτερος στρατηγός, ο Αναξικράτης, και έτσι οι Αθηναίοι αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα χωρίς να έχουν πετύχει, δυστυχώς, να διώξουν τους Πέρσες από την Κύπρο.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ Ο Α΄

Ποιος ήταν ο Ευαγόρας ο Α΄; [σελ. 103 §2]

Μετά την ειρήνη του Καλλία (448 π.Χ.)² η Σαλαμίνα περιέπεσε για πάρα πολλά χρόνια σε κατάσταση **οικονομικής αθλιότητας, πνευματικής αδράνειας και εκβαρβαρισμού**. Μέσα σε αυτή την ατμόσφαιρα της **απόγνωσης και της ταπείνωσης** για τον κυπριακό ελληνισμό, εμφανίστηκε στο πολιτικό προσκήνιο της Κύπρου, γύρω στο 411 π.Χ., ο Ευαγόρας Α΄, γόνος του βασιλικού οίκου των Τευκριδών.

¹ **Τριήρεις:** τα θρυλικά πολεμικά πλοία των Αθηναίων

² **Η Ειρήνη του Καλλία** είναι μια συνθήκη ειρήνης μεταξύ της Δηλιακής Συμμαχίας (με ηγέτιδα την Αθήνα) και της Περσίας, που τερμάτιζε τους Περσικούς Πολέμους και υπογράφηκε από τον **Αθηναίο πολιτικό Καλλία**. Η Ειρήνη του Καλλία απαγόρευε, ανάμεσα σε άλλα, στην Αθήνα να παρεμβαίνει σε περσικές κτήσεις στη Μικρά Ασία, την Κύπρο, τη Λιβύη και την Αίγυπτο.

Ο Ευαγόρας ο Α' ήταν ο νόμιμος βασιλιάς της πόλης της Σαλαμίνας ο οποίος όμως είχε εξοριστεί στην Κιλικία γιατί στη Σαλαμίνα κινδύνευε η ζωή του από το φιλοπερσικό κίνημα. Στη θέση του οι Πέρσες είχαν διορίσει τον Φοίνικα Αυδήμονα να εξουσιάζει τη Σαλαμίνα.

Ο Ευαγόρας όμως είχε καταφέρει να οργανώσει μια ομάδα από πενήντα άτομα με τη βοήθεια της οποίας, και σε συνεννόηση βέβαια με τους Αθηναίους, θα έπαιρνε πίσω το θρόνο. Ο Ευαγόρας τελικά εκθρόνισε τον Αυδήμονα, οι Πέρσες όμως δεν αντέδρασαν σε αυτή την ανατροπή γιατί ο Ευαγόρας εξακολούθησε να πληρώνει κανονικά τους φόρους στην περσική αυτοκρατορία. Έτσι ο δρόμος πια για τον Ευαγόρα ήταν ανοιχτός για να υλοποιήσει τα μεγάλα σχέδια και τους στόχους του.

Το μεγάλο σχέδιο του Ευαγόρα ξεκινούσε με την κατάληψη του θρόνου της Σαλαμίνας. Από την εξορία όπου βρισκόταν στην Κιλικία, με τη βοήθεια από λίγους οπαδούς και Αθηναίους μισθοφόρους αποβιβάστηκε στη Σαλαμίνα και κατέλαβε το θρόνο από τον σφετεριστή Φοίνικα Αυδήμονα. Ο Πέρσης βασιλιάς Δαρείος Β' δεν αντέδρασε, αφού ο Ευαγόρας συνέχισε να πληρώνει το φόρο υποτελείας προς αυτόν.

Οι στόχοι του Ευαγόρα

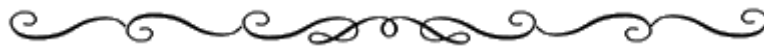
- **Πρώτος στόχος** του Ευαγόρα ήταν να ενώσει όλα τα βασίλεια της Κύπρου κάτω από την εξουσία του, για να μπορέσει να διεκδικήσει δυναμικά την ανεξαρτησία της από τους Πέρσες όπως είχε επιχειρήσει στο παρελθόν ο πρόγονός του, Ονήσιλος. Κατάφερε την υλοποίηση αυτού του στόχου του, ως ένα βαθμό, με ειρηνικά μέσα αλλά κάποτε και με τη βία των όπλων.
- **Δεύτερος στόχος** του ήταν να βελτιώσει την οικονομική κατάσταση της πόλης του. Έκοψε χρυσά νομίσματα, στα οποία χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το ελληνικό αλφάβητο, προσαρμόζοντας το νομισματικό σύστημα με το ελληνικό. Ανέπτυξε τις βιοτεχνίες, εκμεταλλεύτηκε τα δάση, δραστηριοποίησε το εμπόριο καταφέροντας να «ευπορήσει χρημάτων» σύμφωνα και με τον ιστορικό Διόδωρο. Έτσι μπόρεσε να αποκτήσει ισχυρό στρατό και στόλο.
- **Τρίτος στόχος** του ήταν η δημιουργία αισθήματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας, ώστε οι κάτοικοι της Σαλαμίνας να επιδοθούν στα έργα ειρήνης. Κατασκεύασε πολεμικό στόλο, επιδιόρθωσε το λιμάνι και την οχύρωση της Σαλαμίνας. Κατάφερε να εκριζώσει το φιλοπερσικό αίσθημα και να εδραιώσει το φιλελληνικό πνεύμα στη Σαλαμίνα και στην Κύπρο.

Ο πόλεμος του Ευαγόρα κατά των Περσών

Η εξωτερική πολιτική του Ευαγόρα στηριζόταν στη **συμμαχία με τους Αθηναίους**, τους οποίους βοήθησε πολλές φορές στέλλοντας σιτάρι και χαλκό στο στόλο τους στη Σάμο. Οι Αθηναίοι τον εκτιμούσαν τόσο ώστε τον **ανακήρυξαν Αθηναίο πολίτη** και τον **τίμησαν** με διάφορους τρόπους. Το 390 π.Χ. ο Ευαγόρας **ξανάρχησε τον πόλεμο κατά των Περσών**, προσπαθώντας να διατηρεί σε κατάσταση επανάστασης ένα μεγάλο μέρος των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου. Κατόρθωσε μάλιστα να καταλάβει την Κιλικία και την Τύρο. **Όμως οι νίκες του ήταν προσωρινές.**

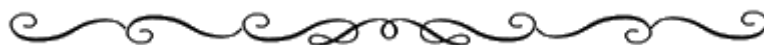
Οι Πέρσες **θορυβήθηκαν** από τις κινήσεις του και **κινήθηκαν κι αυτοί εναντίον του**, με ηγέτη το βασιλιά Αρταξέρξη Β. **Δυστυχώς για τον Ευαγόρα** οι Σπαρτιάτες είχαν υπογράψει από το 386 π.Χ. με τους Πέρσες την **Ανταλκίδειο ειρήνη** [από το όνομα του στρατηγού Ανταλκίδα] η οποία προνοούσε ότι η Κύπρος θα παρέμενε κάτω από τον περσικό ζυγό και ότι όποιος παραβίαζε τη συνθήκη αυτή θα ήταν **εχθρός του Πέρση βασιλιά**. Έτσι οι Αθηναίοι **αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν**, οπότε ο Ευαγόρας έμεινε, χωρίς τη βοήθεια συμμάχων, να αντιμετωπίσει **μόνος του την περσική απειλή**. Παρά τις **φιλότιμες προσπάθειες του Ευαγόρα** και τις **νίκες του**, οι Πέρσες **ανταπόδωσαν καταστρέφοντας τα πλοία του αναγκάζοντάς τον στη συνέχεια να τους αντιμετωπίσει και στη ξηρά όπου και τον κατατρόπωσαν.**

Ποιο τέλος είχαν οι προσπάθειες του Ευαγόρα και ποια η σημασία της
«**ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΤΟ ΜΕΓΑ ΒΑΣΙΛΕΑ**» που υπέγραψε ο **ΕΥΑΓΟΡΑΣ Ο Α΄**
με τον βασιλιά της Περσίας **ΑΡΤΑΞΕΕΡΞΗ**;

Αφού ο Ευαγόρας έμεινε μόνος χωρίς συμμάχους στον πόλεμο εναντίον των Περσών, δεν είχε άλλη διέξοδο από το να διαπραγματευθεί με τον Πέρση βασιλιά **ΑΡΤΑΞΕΕΡΞΗ** και να υπογράψει μαζί του ειρήνη η οποία ονομάστηκε **Ειρήνη με το Μέγα Βασιλέα και χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα έντιμη για το νησί γιατί υπογράφηκε από βασιλιά προς βασιλιά και όχι από δούλο προς βασιλιά**. Ήταν η πρώτη φορά που οι Πέρσες υπέγραφαν τέτοια συνθήκη.

Σύμφωνα με την ειρήνη αυτή ο Ευαγόρας θα εγκατέλειπε όλες τις κυπριακές πόλεις που είχε ανακαταλάβει από τους Πέρσες, **εκτός βέβαια από τη Σαλαμίνα**, και ότι θα πλήρωνε φόρο στον Αρταξέρξη, τον Πέρση βασιλιά, που ορίστηκε μάλιστα πολύ πιο **μεγάλος από τους συνηθισμένους**. Έτσι η Περσική κυριαρχία συνεχίστηκε σκληρότερη από προηγουμένως.

Γενικά για τον Ευαγόρα Α΄

Ο Ευαγόρας υπήρξε η μεγαλύτερη πολιτική προσωπικότητα της αρχαίας Κύπρου. Δεν ήταν ο βασιλιάς δεσπότης, όπως στην Ανατολή, αλλά ο βασιλιάς ευεργέτης του λαού. Δυναμικός και αποφασιστικός ηγέτης, προικισμένος με πολλά χαρίσματα, κατέστησε την πόλη του ισχυρό προπύργιο του Ελληνισμού στην Ανατολή και στη διάρκεια της βασιλείας του η Σαλαμίνα ξανάγινε κέντρο των ελληνικών γραμμάτων και τεχνών.

Η στενή επαφή του με την Αθήνα του ενέπνευσε την αγάπη προς τον αθηναϊκό πολιτισμό και τις πολιτικές φιλοσοφικές ιδέες της εποχής. Το τέλος του υπήρξε τραγικό και άδοξο. Πιστεύεται πως δολοφονήθηκε μαζί με το γιο του Πνυταγόρα το 374/3 π.Χ. για λόγους τιμής.

ΝΑ ΕΞΗΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ 107

Το πολιτιστικό και πολιτικό έργο του Ευαγόρα Α΄

Στον πολιτιστικό τομέα: ο Ευαγόρας έφερε στη Σαλαμίνα ανθρώπους των γραμμάτων και τεχνών από την Ελλάδα, έφερε ξανά στη ζωή των Κυπρίων το ελληνικό αλφάβητο που αποτυπωνόταν ακόμα και πάνω στα νομίσματα, και γενικά κατάφερε να διαδώσει τον ελληνικό πολιτισμό και στη διάρκεια της βασιλείας του η Σαλαμίνα ξανάγινε κέντρο των ελληνικών γραμμάτων και τεχνών.

Στον πολιτικό τομέα: ο Ευαγόρας κατάφερε να συνενώσει αρχικά τις κυπριακές πόλεις, έφτιαξε τείχη και στόλο, ανέπτυξε οικονομικά τη Σαλαμίνα και κατ' επέκταση και άλλες κυπριακές πόλεις και κατάφερε να συνάψει πολύ σημαντικές συμμαχίες. Ανέλαβε τον Κυπριακό πόλεμο εναντίον των Περσών οποίος όμως δυστυχώς δεν είχε αίσιο τέλος, είχε όμως ένα έντιμο αποτέλεσμα που ήταν η υπογραφή της ειρήνης με το Μέγα Βασιλέα, μιας συνθήκης από βασιλιά προς βασιλιά και όχι από δούλο προς βασιλιά.

Το πολιτιστικό του έργο να επαναφέρει τον ελληνικό πολιτισμό στην Κύπρο πέτυχε ενώ το πολιτικό που ήταν η ανεξαρτησία από τους Πέρσες απέτυχε.

